

MAGYAR LAPOK

X. évfolyam, 284 (2856) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad

Hongkongban partraszálltak a japánok

Egymásután szállják meg a fontos támaszpontokat. — Hongkong angol kormányzója elmenekült. — Japán csapatok szállták meg a csendes-oceáni Andaman-szigeteket. — Angoleltenes hangulat Lisszabonban Timor megszállása miatt

Tokióból jelentik: (Stefani) A császári főhadiszállás jelenti, hogy a japán egységek a heves ellenállás ellenére partraszálltak Hongkongban. A japán parancsnok ismételt felszólítását a város feladására a kormányzó visszautasította. (MTI)

A császári főhadiszállás közölte, hogy a japánok eredményes partraszállást hajtottak végre Hongkongban. A Domei-iroda Kaulunból most kiegészítésül közli, hogy a partraszállás december 18-án Japán idő szerint 22, német idő szerint 15 órakor történt Hongkong északkeleti részének három pontján és egyik nyugati szakaszán. A japán tüzérség Kaulunból heves agyúzással segítette a partraszállókat. A japánok tüzelését az angolok visszonták. Közben a japán tengerészgyalogoság és a szárazföldi csapatok sietve partraszálltak. A japán repülőek erősen támogatták a földön mozgó csapatokat Hongkong valamennyi részén. Amióhán azt beszélik, hogy Hongkong angol kormányzója ismeretlen helyre menekült repülőgéppel. Ez a menekülés nagy felháborodást keltett a lakosság és a kínai nép körében. (MTI)

Hannóiból jelentik: (Stefani) Sir Mark Young, Hongkong kormányzója, hír szerint, ismeretlen helyre távozott repülőgéppel. (MTI)

Tokióból jelentik (NTI): Miután a japán csapatok 18-án 2 órakor partraszálltak Hongkongban, két és fél órával később már megszállták a 470 méter magas Jardines Mill kőtőpontot, amely Hongkong középpontjában fekszik. A japán szárazföldi és haditengerészeti erők főcsapata rövid idő alatt megtört minden ellenállást és elfoglalt más hadászati fontos pontokat. A japánok már ellenőrzésük alatt tartják az angol koronagyarmatot, bár néhány keleti területen még ellenállnak a brit csapatok. A japán tüzérség lövegei és a repülőek bombái mindenütt eredményes találatokat érnek el. (MTI)

A Mai Nap írja: Bombayból érkező hírek megerősítik azt a közvélekedést, hogy az Indiai-óceánon ellenülő Andaman-szigeteket japán csapatok szállták meg. Az angol hírszolgálat tegnap cáfolta a brit birtok megszállását.

Saigonból jelentik (Stefani): Delhiből érkezett jelentés szerint Wave'll főbarnok, az indiai angol haderők főparancsnoka bejelentette, hogy az angol csapatok kénytelenek voltak elhárítani Benangot. (MTI)

Madridból jelentik: Az NST. értesülése szerint — mint a Mai Nap írja — az angol csapatoknak Timor,

portugál gyarmatra történt benyomulása mind Spanyolországban, mind Portugáliában előtérbe helyezte Spanyolország és Portugália politikai kapcsolatainak kérdését. A két ország kapcsolatait két egyezmény határozza meg, amelyekben hangsúlyozzák az ibériai népek sorsközösségét. Az egyezmények szerint a két

ország kölcsönösen segítséget nyújt egymásnak, ha a másik anyaországát megtámadná. Ennek a szerződésnek Portugália külpolitikája szempontjából döntő szerepe van. Portugália azelőtt ugyanis Angliára bízta érdekei képviselését a világpolitikában. Az első világháború során Portugália ennek az angol kötelezettségnek fe-

jében lépett hadba a központi hatalmak ellen. Az 1940-ben Spanyolországgal megkötött egyezmény új helyzetet teremtett és annak megkötését annakidején úgy értelmezték, hogy Portugália nem akar Anglia hídfője lenni az ibériai félszigeten.

Lisszabonban számítanak arra, hogy Salazar miniszterelnök péntek délutánra bejelentett nagy érdeklődéssel várt beszédében ebben a vonatkozásban is nyilatkozni fog.

Hír szerint Salazar miniszterelnök és Campbell brit követ közt súlyos szóváltásra került sor a timori események miatt. A hangulat annyira kiéleződött az angolok ellen, hogy a hatóságok szükségesnek érezték rendőri őrzéssel biztosítani a brit követiséget, konzulátust, valamint a holland követség épületét.

A közellátással ebben az országban nem lesz baj

Gyórfi-Benyel miniszter beszéde a költségvetés felsőházi vitájában. Az egész országban bevezetik a kenyér és zsirjegyet

Budapestről jelentik: A felsőház pénteken megkezdte a költségvetés részletes tárgyalását. Perényi Zsigmond alelnök délelőtt 10 órakor nyitotta meg az ülést, amelynek első szónoka Muzsik Olivér volt.

Ezután a közellátásügyi miniszter emelkedett szólásra. Örömet fejezte ki afelől, hogy mint közellátásügyi miniszter a felsőházban először szólhat fel közellátási ügyben. Feladatát három ágazatban jelölte meg. Először: szükségesnek látja pontosan megállapítani, hogy mik az ország szükségletei, mert erről gondoskodni kell. A második feladat a közellátási javaslat. Ebben a helyes sorrendet kell megállapítani, mert ha minden rendelkezésre állna akkor a feladat könnyű és csak közigazgatási természetű volna. Nem áll azonban minden rendelkezésünkre és emiatt a sürgősség szempontjából kell a sorrendet megállapítani. A harmadik feladat arra kötelez, hogy az ország egyetemét meg lehessen nédeni attól, hogy lelkiismeretlen emberek saját gyors meggazdagodásuk érdekében drágítsanak. Ez a feladat azt kívánja, hogy az ár és munkabér vizsgálata után egészséges összhangot teremtsünk a kettő között. Az ipari és mezőgazdasági termelés közl. valamint a termelés és fogyasztás közl. nyugalmi helyzetet kell teremteni.

Ennek egyik legfontosabb része az elszámoltatás az egyes gazdaságokban. Az ország területén 800-nál több beszerző osztag működik. Az osztagok parancsnokai tisztában vannak kötelességükkel. Ezek a feladatok illetve kötelességek könyvben is megjelennek. Elvben az a követendő eljárás, hogy a gazdaságokat méltányosan kell elbírálni és úgy kell velük bánni, mint az édesanya a gyermekeivel.

Hangoztatta ezután a miniszter, hogy az igénybevételek terén az or-

szágban általánosságban nincs panasz, ahol mégis történik hiba, megvan a lehetőség a jogorvoslatra, ami nem is marad el. Az igénybevételek elrendezésére azért volt szükség, mert az a régi rendszer, amely a gazdákat felszólította a felesleg felajánlására, nem vált be. Most, az igénybevétel rendszerével az eredmény igen biztató. Felelőssége tudatában kijelenti, hogy ebben az országban a közellátással nem lesz baj. A buza kiőrlesének arányát megváltoztatták. A multban az ember megette az állat elől a takarmányt, tehát a kiőrles arányát meg kellett változtatni. Ezután 15 százalékkal több korpa lesz. Január közepétől az országban rendszeresítik a liszt- és kenyérjegyet. A rendes fogyasztónak 25 deka kenyér jut naponta, az erős testi munkát végzőnek 40 és 60 deka, a szoptató és terhes anyák ugyancsak nagyobb fejadagot kapnak. Ezenkívül ott, ahol szükséges és ahol nagyobb közmunka van folyamatban, da több lisztet irányítanak.

A vendéglátó üzemekben módosítani kellett a korlátozást. A kiszolgáltatható étel mennyiségét és minőségét újabb szempontok szabják meg. A juh-hús fogyasztását például csökkenteni kell, mert fontos, hogy elegendő gyapjunk legyen. A vadhus fogyasztását viszont fokozni lehet. A szárított tészta további korlátozására van szükség. Ha a helyzet megengedi, a korlátozásokon lehet enyhíteni, viszont most minden körülmények közt biztosítani kell, hogy elegendő kenyérünk legyen a gazdasági év utolsó napjáig.

Ujból rendezik a tengerből készült lisztforgalmat. Országunk egyes vidékein a tengeri liszt főtáplálék. Ezekre a részekre feltétlenül kell vinni tengeri lisztet. A tengeriből előbb kivonják az olajat és csak aztán őrlik meg. Sajnos, tengeri-termésünk az idén szűkösnek mondható, de minősége sem

éég jó. A hüvelyesek forgalmát szintén szabályozzák. Takarmányban általában hiány mutatkozik, emiatt pl. az árpanak ipari felhasználását korlátozták a sör és malátagyarak kevesebb arányát kapnak. A buza kiőrlesi arányának megváltoztatása miatt is több lesz a takarmányunk és ha szükséges, külföldről hozunk takarmányt, pl. olajpogácsát.

Végül rámutatott a miniszter arra, hogy legsúlyosabb a helyzet a zsirkerésben. Ezen a téren ugyszólván, márc-holnapra előnk. Budapest ellátása nagyjából biztosítható de a pestkörnyéki és vidéki városokban az ellátás nem kedvező. A helyzet orvoslására különböző intézkedéseket tett. Elrendelte, hogy minden sertés levágásakor 3-6 kilogramm zsirt kell vételre felajánlani. Bevezette Budapesten a zsirváltójegyet, hogy megszüntessék a ketős elátottságot. Az eredmény biztató. Havonta körülbelül 14 vagon zsirt lehet így megtakarítani és zsirban-szegény helyekre küldeni. Összeíratta az ország sertésállományát. A zsir- és szalonna feleslegeket mindenütt felvásárolják. A szalonnával való gazdálkodás különösen fontos, miután a mezőgazdasági és egyéb munkásoknál is főtáplálék.

Az aratásra és a nagyobb közmunkák elvégzésére megfelelő mennyiségű szalonnát tartalékolnak. Korlátozta a hentesárak készítését és ezentul luxus hentesárak nem készülnek, csupán a betegek kapják meg azt, amit az orvos számukra előir. Megtette a szükséges előkészületeket arra, hogy az egész országban bevezesse a zsirjegyet. A libazsirt, vaját és étolajat szintén beállítják az egységes zsirállításba.

Az ipari ellátás kérdéseiről szolva hangoztatta, hogy beérkeztek az igénylések és azokat textiltáskban és labellikban kielégítették. Végül válaszolt a felszólulásokra.

Május első felében rendezik meg a jubileumi Szent László ünnepeket

Későbbi időpontban állítják fel a monumentális lovasszobrot

Nagyvárad. Saját tud. Az 1942-ik év harmas jubileumi esztendő lesz Nagyvárad számára. Meg fogjuk ünnepelni Szent László király szentté-avatásának 750-ik évfordulóját, aztán Nagyváradnak a török hódoltság alól való felszabadulása 200-ik évfordulóját. Legjelentősebb ezek között a Szent László jubileum, amelyet Nagyvárad méltóképpen akar megünnepelni.

Már a tavasszal Szent László szoborbizottság alakult a római katolikus egyházközség keretében, amely azt a célt tűzte maga elé, hogy a jubileumi évben megvalósítsa a Szent László-térnen felállítandó lovasszobor tervét. Ez a bizottság most kiegészült a város és a vármegye vezetői részével és mint a jubileumi ünnepség előkészítő bizottsága csütörtök este tartotta meg első ülését.

Monumentális lovasszobrot kap Nagyvárad

Az ülésen dr. Illatky Endre városi főispán elnökölt. Dr. Soós István polgármester mindenekelőtt beszámolt azokról a lépésekről, amelyek a lovasszobor felállítására érdekében történtek. Előadta, hogy az ehhez szükséges anyagi eszközök előteremtése céljából tárgyalásokat folytatott Szendi Károlyval, Budapest főpolgármesterével. A székesfőváros 1500 pengőt ajánlott fel a nagyvárad Szent László-szobor felállítására, de Soós István kijelentette, hogy 10.000 pengő a legkisebb összeg, amit erre Nagyvárad a székesfővárostól elfogadhat. Szendi Károly erre megígérte, hogy az eredetileg felajánlott összeget majd kiegészíti akkor amikor a szobor felállítására tényleg sor kerül. A választás- és közoktatásügyi minisztériumtól is jelentős támogatás várható, mert a minisztériumnak az az álláspontja, hogy a tervezett szobornak valóban monumentális alkotásnak kell lennie. Máris vannak szobortervek, amelyek neves művészek munkái. Ezek közül Soós István bemutatta a Say Géza miniszteri tanácsos által ajánlott Erdel Ferenc-féle terv fényképét, de a bizottság tetszését ez nem nyerte meg.

Hosszabb vita után Soós István lezárta a következőket: A jelenlegi anyagihiányban lehetetlennek látszik, hogy a szobor, amely körülbelül 80 ezer pengőbe fog kerülni, a tervezeti méreteken megvalósítható legyen. Azért a bizottság inkább lemond arról, hogy a szobrot már a Szent László évben felállíthassa. A lényeg az, hogy a mű méltó legyen Szent

László városához. Versenypályázatot fognak hirdetni s egyidejűleg országos gyűjtési akciót indítanak. Az előteremtendő összeg alapját Nagyvárad város, Budapest székesfőváros és a kultuszminisztérium hozzájárulása veti meg. Ugyanezt a célt fogja szolgálni a Szent László-hét ünnepeinek tiszta jövedelme is.

Az ünnepség megrendezésére vonatkozólag Papp Lajos az idegenforgalmi hivatal vezetője terjesztette elő javaslatait. Míg djárt a kijelölendő időpont körül nagy vita keletkezett. Papp Lajos június végére tervezte a Szent László-hét ünnepeit, azzal az indoklással, hogy ebbe az időpontba esik a nagy király szentté-avatásának évfordulója, azonkívül az iskolák a tanítás befejeztével alkalmassá válnak az idegerek elszállásolására. Schriffert Béla püspöki helynök azonban kifejtette, hogy a nagyvárad püspökség húsvét utáni 4-ik vasárnapon, május 3-án üli meg Szent László-ünnepét s hevesebb volna a város rendezvényeit ezekhez kapcsolni. Jankó Albert gimnáziumi igazgató pe-

Az ünnepek propagandája

A Szent László-hét előkészítő munkálatainak megbeszélése során elhatározták, hogy plakát-pályázatot fognak hirdetni 500, 300 és 200 pengő jutalmakkal és ezenkívül igénybeveszik a hírverés minden eszközét, főként a sajtót, amelyben tájékoztató cikkek fognak megjelenni, a Magyar Filmirodát, amelynek útján a moziban fejtenek ki propagandát, továbbá a rádiót, amely a legalkalmasabb eszköz arra, hogy felhívja az egész ország lakosságának a figyelmet a nagyvárad ünnepségeire. Ezenkívül brosúrákat és röpdulikat fognak készíteni és terjeszteni országszerte. Nagy tömegek részvételére a mai háborús viszonyok mellett alig lehet számítani, de mégis nagy érdeklődéssel telezhető fel. A bizottság érintke-

zésbe lép a budapesti mintavásár rendezőségével, hogy a mintavásár résztvevői kedvezménytel utazhassanak az ugyanabban az időpontban megtartandó Szent László-hét ünnepségeire. Nagyváradra, továbbá, hogy Budapestre szülő mintavásári vasúti jegyek Nagyváradon megszakíthatók legyenek. Ezenkívül 50 százalékos vasúti kedvezmény engedélyezését fogja kérni a bizottság a közvetlenül Nagyváradra utazók számára, aminek mint Laky állón-útfőnök kifejtette, bizonyára nem lesz semmi akadály. Ezenkívül megteszik a lépéseket azért, hogy a posta nagyvárad Szent László-bélyeg sorozatot adjon ki erre az alkalomra aminek szintén nagy propagandacélja lesz.

Megalakítják az előkészítő bizottságokat

Az előkészítés munkájában nagyfontosságú az idegenek elhelyezése. Elsősorban a Püspök- és Pélix-fürdői szállodák jönnek itt tekintetbe, amelyek ebben az időpontban még többé-kevésbé üresen állanak s a MÁV majd gondoskodni fog arról, hogy kellő számú vonatpárt bocsásson rendelkezésre a vendégek be- és kiszállítására. Azonkívül a lakosság szállás-megajánlása is a vendégek számainak elhelyezését teszi majd lehetővé.

Maga az ünnepség több részből fog állani. Az egyházak ünnepélyei után nagy művészeti események, sportmérkőzések és atlétikai versenyek s végül gazdasági kiállítások lesznek. Ezenkívül a bizottság igyekszik foglalkozni a vendégeket megnyerni arra, hogy országos jellegű rendezvényeket a Szent László-hét időtartama alatt Nagyváradon rendezzék meg. Így egy országos foto-kiállítást aminek Nagyváradon való megrendezése

amely is tervbe van véve. További lehetőség, hogy a városok országos szövetségének 1942. évi közgyűlése Nagyváradon fogják megtartani, aminek is inkább, mert azt a legutóbb kialakult terv szerint valamelyik erdélyi városban öhajítják összehívni. De más ilyen országos jellegű eseményekre is van kilátás, amelyek hívatottak arra, hogy fokozzák a Szent László-hét látogatottságát.

A nagybizottság egy szűkabbkörű bizottságot jelölt ki az előkészítés s az ünnepség-kefolytatás munkájának elvégzésére, amelynek Medvigy Ferenc lett az elnöke. Továbbá három albizottságot küldött ki a művészeti, a sport és a gazdasági ünnepélyek versenyek, kiállítások stb. rendezésére.

A művészeti bizottság elnöke Dolló Gyula tanácsnok, tagjai dr. Krüger István tanácsnok, dr. Bánáss László c. kap. tanácsnok, Pannik Bálné színházigazgató, a Szigligeti Társaság vezetősége és a

A szezon legnagyobb háborús filmje!
Stukák és tankok titáni csatája!

Stukák

A legmodernebb legifegyvernem megrázó regénye ma az Apollóban.

Belvárosi

BALALAJKA

Hajmássy Iona és Nelson Eddy világhírneke.

CASINO

DEANNA DURBIN világhírneke alakítása

Társzereplők: Szőke Szakáll, Harry Owens

VALASZUTON

dig azt a nézetet fejtette ki, hogy az ifjúságot ebből az ünnepségből ki- kapcsolni nem szabad az ifjúság részvételé pedig a vizsák utáni időszakban már alig lehetséges. Más szempontokat is figyelembe vett a bizottság, így a budapesti mintavásár és az aratási munkálatok idejét, amelyek a május elején rendezés mellett szólnak s végül abban állapodott meg, hogy a Szent László-hét május 4-én, vasárnap fog kezdődni a magyar egyházak ünnepségeivel.

filmszínházak igazgatói.

A sportbizottság elnöke Ajtay Gyula gyógyszerész, tagjai a sportegyesületek vezetői.

A gazdasági bizottság elnöke dr. Olasz Vilmos, a kereskedelmi és Ipar-kamara alelnöke, tagjai pedig az özszezes gazdasági érdekeltségek vezetői.

Az ülés végén dr. Soós István polgármester bejelentette, hogy felmerült egy Budapestben rendezendő nagyvárad nap terve s e célra már rendelkezésre is bocsátották a V. adó helyiségeit február 24-re. A bizottság hozzájárult ennek megrendezéséhez. (*)

A Szent László ünnep keretében avatják fel a várad háziezred zászlaját

Nagyvárad. Saját tud. Pénteken délelőtt megjelent a polgármesternél vitéz Kálmán Imre ezredes, a 25-ik honvédegyalozozred parancsnoka és közölte, hogy a várad háziezred zászlójának felavatását is be akarja kapcsolni a jövő évi Szent László ünnepségek keretébe. Erre az alkalomra városunkba érkezik József főherceg és Augustia főhercegnő, aki a zászló-anya tisztviséget fogja ellátni. A polgármester örömmel veszi tudomásul ezt a bejelentést, mivel a katonai parádé csak emelni fogja az ünnepségek külső fényét.

Közölte még a polgármester, hogy az ünnepségek keretében leplezik le azt a képet is, melyet József főherceg küldött Nagyvárad városának s melyet ideiglenesen a múzeumban helyeztek el.

Hitelesíteni kell a hordókat. Nagyvárad polgármesteri hivatala 54883-1941. szám alatt az alábbi hirdetményt adta ki: Nagyvárad város hordójelző hivatala a közönség tájékoztatása céljából közhírré teszi, hogy bár a hordóknak jelzése — hitelesítése — nincs rendes meghatározott időhöz kötve, azonban az 1907. évi V. t. c. 24. paragrafusa akként intézkedik, hogy a bort vagy egyéb szeszes italokat tartalmazó közforgalomba hozott hordók minden esetben, amíg azokon bármilyen javítás, ábrones szorítás, donga kicserélés, stb. eszközöltetett, nemkülönben, ha bármely oknál fogva a reáégetett tartalomnál 2 százaléknál több eltérés mutatkozik, annak újból való jelzése — hitelesítése — az 1907. évi V. t. c. 35. paragrafusaiban meghatározott büntetés terhe alatt kötelező. Nagyvárad, 1941. december 15. Hordójelző hivatalvezető.

P. Trefán Leonárd

A mi falunk

nyáradmenti kicsi székely falu lelke és hangulata tárul fel e kedves könyvben.

Ara 3 Pengő.

Megrendelhető

a Szent Bonaventura nyomdánál, Kolozsvárott!

Rendkívüli ülésre hívták össze a portugál országyűlést Timor sziget angol megszállása ügyében

**Gyors ütemben halad a japán előnyomulás Singapore felé
Amerikának az ellenségen kívül a pénzhigitás ellen is harcolnia kell**

Vichyből jelentik: (OFI) Ideérkezett hírek szerint ausztráliai haderők megszállták portugál Timort. (NTI)

Berlinből jelentik: (NTI) Illetékes német helyről közlik: Politikai körökben rámutatnak arra, hogy Lisszabonban rendkívül komolysággal fogadták azt a hírt, hogy angol, illetve ausztráliai csapatok szállták meg a portugál Timort. Berlinben természetesen tartják, hogy addig nem foglalhatnak állást, amíg Lisszabon nem nyilatkozik. (MTI)

Lisszabonból jelentik: (NTI) A lapok jelentése szerint a portugál kormány pénteken délutánra rendkívüli ülésre hívta egybe az országyűlést, hogy meghallgassa a kormány fontos nyilatkozatát Timor szigetének ausztráliai csapatok által történt megszállásával kapcsolatban. (MTI)

Lisszabonból jelentik: (NTI) A minisztertanács fontos ülése közben a miniszterelnök fogadta az angol nagykövetet és a holland követet. (MTI)

Lisszabonból jelentik: (NTI) A portugál kormány mindezeideig nem tett hivatalos nyilatkozatot Timor megszállásával kapcsolatban. (MTI)

15 kilométerre vannak a japánok a Muda folyó torkolatától

Amszterdamból jelentik: (NTI) Az angol hírszolgálat jelentése szerint a Singaporeban kiadott angol hadijelentés beismerte, hogy az angolok visszavonultak Délkedah tartományba. MTI

Newyorkból jelentik: (NTI) Az Associated Press csungkingi jelentése szerint a szovjetszervezetek a mandzsu határ mentén nagykiterjedésű csapatmozdulatokat hajtottak végre. (MTI)

Sanghaiból jelentik: (NTI) Singaporeba beérkezett jelentése szerint a japán csapatok már csak 15 kilométerre vannak a Muda folyó torkolatától. MTI

Tokióból jelentik: (Stefani) Mert a kádó körökben hangsúlyozzák, hogy Ja-

pán Hawai szigetén és Singapore környékén végrehajtott erőteljes támadásaival biztosította a csendes-óceáni tengeri fölényt és most bizalmi feladatja kitűztét. felszabottan. Kelet-ázsia az angol-amerikai iga alól. MTI

Az ostromlott Hongkongban elpusztult az angol főkormányzóság székháza is

Pekingből jelentik: (Stefani) A csungkingi rádió jelentése szerint Singapore katonai parancsnoksága a nőket is mozgósította a város védelmére. (MTI)

Berlinből jelentik: (NTI) Az Exchange Telegraph singaporei jelentése szerint a japánok hatalmas léptekkel nyomulnak Benang felé. A japánok öt thaiföldi támaszponton hajtják végre hadműveleteiket. Kedah tartományban a japánok harcokosokkal támogatják támadásaikat. (MTI)

Tokióból jelentik: (NTI) A Domei Irodakeuluni jelentése szerint a japánok ismét megkezdték Hongkong bombázását. Az angol tüzérség válasza teljesen hatástalan volt. Elpusztult Hongkong főkormányzójának székháza is.

Tokióból jelentik (NTI): A császári főhadiszállás hadsereg-osztálya közli, hogy a japán repülőgépek nagy tömegben támadást intéztek Benang ellen. (MTI)

Kalunból jelentik (NTI): A japán gépek és a tüzérség egész csütörtöki nap folyamán bombázta Hongkong katonai célpontjait. A közlekedéstelepek kigyulladtak. (MTI)

Tokióból jelentik: (NTI) A hadsereg főhadiszállása közli: A haditengerészettel együttműködő haderő valamennyi hadműveleti területén jelentős erősítéseket kapott. A hadműveletek kielégítően folynak tovább. A Hongkong elleni heves támadás tovább folytatódik. Fülöp-szigeteken a ja-

Singapore és Rangoon között megszakadt az összeköttetés

Tokióból jelentik: (NTI) A hongkongi főkormányzó csütörtökön második napra elutasította a fegyverletételére vonatkozó japán felszólítást. A japánok több felszólítást nem intéztek Hongkong átadása ügyében. —

Tokióból jelentik: (Stefani): Hongkong elestét japán katonai körökben már csak rövid idők kérdésének tekintik. Megállapítják, hogy a Fülöp-szigeteken partraszállt erők egymásután gyűrik le az amerikai csapatok ellenállását. Malacca területén a brit ellenállás mind szűkebb körre szorított. Singapore és Rangoon között a japánok megszakították az összeköttetést. (MTI)

Tokióból jelentik: (NTI) A japán

főhadiszállás hadsereg osztálya jelentik, hogy a Luzon-sziget déli részében partraszállt japán csapatok elfoglalták a Legaspiót északnyugatra elterülő egész vidéket és mindenütt üldözik a visszavonuló ellenséget. A ja-

Olyan kicsiny, hogy kényelmesen elfér a férfizebben, vagy női kezében. Nincsen még egy fényképezőgép, amely azonos mérettel ilyen kicsiny és amellyel ilyen elegáns lenne. Annak, aki az élet ezernyi szépségét és a számtalan felvételi lehetőséget ki akarja használni, igazán há kiserője a KIS BESSA.

Kérjen ismertetőt fotokereskedőjétől, vagy a vezérképviselőtől: SOLC TESTVÉREK Budapest, IV., Kecskeméti-utca 2.

P 135.- től P 285.- 19

46. sz. modell 16 drb 4 1/2 x 6 cm és 66. sz. modell 12 drb 6 x 6 cm felvételre

Vigiláns KIS BESSA

pán csapatok újabb teret nyertek. A Vigan irányában folyó harcok szintén kielégítőek. — A Maláji-félszigeten partraszállt erők gyorsan nyomulnak előre. Singeránál és Cota Buarunál partraszállt csapatok szétrombolták a brit határerődítményeket. A japán légierő további repülőtereket támadott meg Burmában és Malájföldön.

Angol lap a japánok partraszállási ügyességéről

Gentből jelentik: (NTI) A japánok egyenesen szakértői a partraszállási hadműveleteknek — írja a londoni Manchester Guardian. — 1937-ben amikor sikerült 10 nap alatt 75.000 embert partraszállítaniok Sanghainál, az egész világ bámulatát váltották ki, mert a katonai szakértők addig lehetetlennek tartottak ilyen teljesítményt. A japánok eddig szerzett tapasztalataikat most Anglia és Amerika ellen használják fel. Malaccában és a Fülöp-szigeteken Csapataikat sok különböző ponton szállítják partra és ezzel szétforgácsolják a védő hadsereg erejét, mert azok nem tudhatják, hogy a partraszállási műveletek melyik ponton a legveszélyesebbek. —

Hadbírószág elé állítanak két amerikai tábornokot

Rio de Janeiroból jelentik (NTI): Washingtoni jelentés szerint Stimson hadügyminiszter kijelentette, hogy a csendes-óceáni amerikai haderő parancsnokságában már bejelentett

változásokat keresztülvitték, mert a vizsgálat során kiderült, hogy a ha-

Karácsonyra
vásároljon ajándékot a

„Musicában”

Rákóczi-ut 11. Telefon 21-21.

Gyári új pianinók
hosszurészletre is.

Az összes új rádió márkák
előnyös fizetési feltételekkel.

Mindenféle hangszerek
Gramofonok
Hanglemezek
Tangó harmonikák
Huzó harmonikák
Szájharmonikák

Igen nagy választékban!

Karácsonyra legszebb ajándéktárgyakat

SIMON ISTVÁN

könyv- és papirkereskedésében vásároljon

Bémer-tér 3. Telefon: 26-43.

Nagy választék szépirodalmi és ijtusági könyvekben.
Márkás töltőtollak. Disműárak.

wai védelmi haderő felkészültségé hiányos volt. Lehetségesnek tartják, hogy Short és Martin tábornokokat hadbírók elé állítják. (NTI.)

Rómából jelentik (NTI): Ide érkezett hírek szerint magasrangú brit tisztek tárgyalásokat folytatnak Szamarában. Washingtonban és Csungkingban azzal a céllal, hogy katonai és politikai szövetséget hozzanak létre ezek közt az országok közt. Az

angol elképzelés szerint ezeknek az országoknak teljes mértékben támogatni kellene egymást a demokráciáknak a tengelyhatalmak elleni küzdelmében. Meg nem erősített hírek szerint az angol tengeri és légi főparancsnokság keretében változások állanak küszöbön. Hír szerint több tengeremegyerőt felmentenek állásától, mert felelőssé teszik őket a malájai angol vereségeért. Singapore sorsáért és több más angol balsikerért. (MTI.)

kői jelentés szerint egész Californiában elrendelték a rendkívüli állapotot. Hollywood filmváros is megérzi a helyzet komolyságát. A mozis és mulatóhelyek csaknem teljesen üresek. (MTI.)

Genf. (NTI.) Az angol lőszerügyi minisztérium hétfőn felhívást intézett a lakossághoz, amely szerint a legutóbbi események szükségessé tették, hogy nagyobb mértékben gyűjtsék az ósvakaszt, mint eddig, mert teljesen megszűnt a behozatal. (MTI.)

Rio de Janeiróból jelentik (NTI): A brazil kormány kijelentette, hogy semleges marad a japán-holland háborúban, valamint abban az ellenségeskedésben, amely egyrészt Nagybritanniát és Délamerika, másrészt Finnországot, Magyarországot és Románia közt tört ki. (MTI.)

Angliában fokozottabb mértékben gyűjtik az ócskavasat

Stockholmból jelentik (Stefani): Washingtonból jelentik: Az amerikai pénzügyminiszter egy ülésen kijelentette, hogy két igen kemény háborút

kell megvívni. Az egyiket az ellenséggel, a másikat a pénzhigiánssal. (MTI.)

Bernből jelentik (NTI): Sanfrancisc-

Súlyos veszteséget okoztak a német légi támadások a szovjet haderőnek

Berlinből jelentik: A Führer főhadiszállásáról közlik a Német Távirati Irodával. A véderő főparancsnoksága közli: A keleti arcvonal középső szakaszán az ellenség a légi erők támadásai következtében szerdán is súlyos veszteségeket szenvedett emberben, páncélosokban és gördülő anyagokban. Északafrikában nem történt nagyobb harci cselekmény. Német harci kötelékek nagyobb brit hajóhadköteléket támadtak meg és egy nehéz cirkáló két torpedótalálatot értek el. A német vadászok és a légvédelem hét ellenséges gépet lőtt le. A brit légi erők az éjjeli támadás során négy gépet veszíttek. December 10-ike és 16-ika között 74 brit gépet lőttünk le. Ugyanezen idő alatt a Nagybritanniát elleni harcban 17 gépünk veszett el. (MTI.)

Berlinből jelentik (NTI): Marmaricában a német légi erők támadásai december 17-én a brit légi erők tüze ellen irányultak. Bombázták továbbá Abupeidnál a brit sivatagi vasút végállomását. Német és olasz légi kötelékek brit páncélos csapatokat és járműösszevonásokat támadtak. Bátor, mély repüléssel végrehajtott támadásokkal német és olasz repülők fontos eredményeket értek el és jelentős veszteségeket okoztak az ellenségnek. (MTI.)

Sollum arcvonalán heves tüzérségi tevékenység folyik

Berlinből jelentik (NTI): A brit tengeri célpontok ellen harcbevetett német harci gépek december 17-én Benghazitól északra elterülő tengerészen nagy brit hajóköteléket pillantottak meg. A kötelék egységeit először torpedóvetők, majd bombavetők támadták meg. Mint már jelentettük, egy nehéz cirkálót két találat ért. A legújabb jelentés szerint egy másik egységet is súlyosan megrongáltak. (MTI.)

Rómából jelentik (Stefani): Az olasz főhadiszállás 564-ik közleménye. Ellenséges gyalogos csapatok és harcokocsik támadást intéztek Bardia erődjére ellen Sollum arcvonalán heves tüzérségi tevékenység folyt. A légi erők

szerdán is eredményesen bombázták ellenséges célpontokat. Egy ellenséges gép lezuhant. Az egyik tenger-alattjárónk, fedélzetén 22 fogaiv angol tiszttel nem tért vissza. (MTI.)

A pénzügyi állandósága tekintetében semmiféle veszély nem fenyeget

Reményi-Schneller pénzügyminiszter beszéde a költségvetés felsőházi vitájában. Általánosságban elfogadta a felsőház a jövő évi költségvetést

A M. T. I. jelenti. A felsőház tegnap délutáni ülésén Papp Gábor, Bíró István és Svoy Lajos után Szabó János szólalt fel és munkáskérdéseket tett szöve. Köszönetet mondott az ipariügyi kormányzatnak, hogy minden egyes esetben a legnagyobb megértést tanúsította. A közellátás kérdéseiről szólva hangoztatta, hogy a több munkást foglalkoztató üzemenél az üzemen belüli ellátást kellene engedélyezni. Szerinte sok a munkás-egyesület és ezért kívánatos az állami ellenőrzés. Nemzeti munkásszervezetet kellene megvalósítani. A költségvetést elfogadja.

Mészáros István „mint az eke-szarvát fogó, falunéző ember” a magyar falu nevében beszélt. Örömeinek adott kifejezést, hogy a felsőház szónokai olyan nagy súlyt helyeznek a családi élet szentségére. Kéri a családvédelem fokozását, valamint a gyermeknevelés megkönnyítését.

Báró Bottlik István rámutatott arra, hogy egyes mezőgazdasági cikkek megállapított ára az önköltséget sem biztosítja. Szükségesnek tartja a földművelésügyi miniszter új ármegeállapításait.

Ezután Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter válaszolt a felsőházalásokra.

— Nagy feladat előtt állunk — mondotta. — és ezeket a feladatokat csak akkor tudjuk megoldani, ha minden erőnket megfeszítjük és helyesen tartalékolunk. Ez két irányban történhetik. Az egyik a gazdasági élet terén. Eppen ezért az állam a mezőgazdaság lényeges fejlesztését, a több és jobb termelés erősítését és az ipar fejlesztését tűzte ki célul. A másik nagy tartalékozó a magyar nemzeti hadsereg.

A pénzügyminiszter ezután ismertette az államadóságek kérdését, majd a beruházási program végrehajtásáról beszélt. Hangsúlyozta,

hogy az eredetileg egymilliárdos program 45 milliárdra emelkedett. A bankjegyjárgalom nálunk teljesen normális, tehát a pénz értéke állandó. A pénz tekintetében semmiféle veszély nem fenyeget. Az áru tekintetében megállapította a miniszter, hogy kétségkívül kevesebb lett az áru, de ennek ah áboru az oka. Az áremelési folyamatot le kell zárni. A szükséges kiigazításokat a fizetések és egyes árucikkek terén még elvégzők, de azután minden erővel tartják a színvonalat. A pénzügyminiszter beszéde után a felsőház a költségvetést általánosságban elfogadta.

A Magyar Vöröskereszt naponta rádióközvetíti a katonák és hozzátartozóik üzenetét

Budapest, a Magyar Országos Tudóstól jelentik: A Magyar Vöröskereszt, a honvédezerkar főnökének megbízásából a magyar rádió közreműködésével, a szovjetföldön köteleességüket teljesítő honvédek családtagjai számára állandó kapcsolatokat kíván létesíteni. Naponta 0 óra 15 perckor Budapest I. hullámhosszán közvetíti a családtagok üzeneteit. A válaszokat 13 óra 30 perckor fogják közvetíteni.

A családtagok részére december hó 24-étől kezdve fontos magántermészetű családi vonatkozású, legfeljebb 15 szavas üzeneteket lehet küldeni. Az üzenetekben foglaltak valóságát községekben az előljárással, városokban a polgármesterrel kell igazolni. Az üze-

neteknek tartalmazni kell a címzettet nevet és rendfokozatát, tábori postaszámát, ugyancsak az üzenetfeladónak nevet és pontos címét.

A megfelelő üzeneteket tábori levelezőlapra díjmentesen a vöröskeresztes honvédbajtársi rádiószolgálat központi tábori posta címére kell beküldeni.

Kalapot - Nyakkendőket
Férfi - fehérneműket
özv. Tóth Ferencné
úridivat üzletéből
Rákóczi-út 2 szám
Gazdagon felszerelt raktára.

Karácsonyra ajándékot vásároljon
„PETT” (Petrovics és tiai)
csokoládégyár tióközleteiben
„BULEVARD” Rákóczi-út 1 és Rákóczi-út 8 sz.
Gyár és raktár: Teleki-út 28 sz.
Olcsó árak! Telefon: 16-05.

Politika és történelem

Baráth Tibor dr. egyetemi tanár válasza a „Magyar történet” című könyvre emelt kifogásokra

Lapunk annakidején beszámolt arról a felszólalásról, amely a felszólalásban hangzott el Baráth Tibor kolozsvári egyetemi tanár könyvének. Pálffy Géza gróf a felszólalás tag kifogásolta Baráth Tibor történet-szemléletét. Hóman Bálint kultuszminiszter válaszolt a felszólalásra és megvédte Baráth Tibort. Most az érdekeltek fél, Baráth Tibor válaszolt a kolozsvári „Keleti Újság” hasábjain a felszólalásra. Ezt a választ közérdekűen fogva teljes egészében közöljük. (Szerk.)

A budapesti hírlapokból már napokkal ezelőtt értesültem arról, hogy Pálffy Géza gróf a felszólalásban kíván „Magyar történet” című munkámmal foglalkozni. Felszólalására a legilletékesebb személy, dr. Hóman Bálint miniszter már megadta a megfelelő választ. Ez után a további, mind személyeskedéssé váló polémiának nincs értelme. Ha most mégis néhány szóban hozzá ehajtok szólni ehhez a kérdéshez, ezt a zárószó jogán teszem, történeti távlatba állítva magát a polémiát is.

Az ellenem indított támadásokban, melyek igen jellemző helyről jöttek, nem kevesebb követelésről volt szó, mint könyvemnek és saját magamnak politikai hatalommal való elhallgatásáról.

Egy tudományos munkának politikai szempontból való megítélése — szerinte — már önmagában véve is furcsa dolog, hiszen a bíráló elvégzése nem politika feladat, hanem tudományos és legkevésbé tartozik az ország legfőbb politikai testületének illetékességi körébe. De ettől az elvtől eltérve is, úgy vélem, az erdélyieket közelebbről is érdekli ez a kérdés, hiszen a szóbanforgó könyvet az erdélyi egyetem magyar történet tanára írta és éppen az erdélyi ifjuságnak szánta!

Nagy port felvert Magyar történelemnek főbűne az, hogy leért a hagyományos vágyokról, a legutóbbi időkig divatozó liberális és Rabsburg-barát szemléletről s helyette a kialakulóban levő újabb világnézet szempontjából a népi, nemzeti és szociális értékekre helyezte a hangsúlyt. Nagy bünműl róják fel még azt is, hogy az 1920—1940 közt eltelt korról is képel mertem nyújtani. Mindez oly forradalmi újítás mondják a tulsó oldalról, hogy ezek olvasása által az erdélyi ifjuság hazafias szelleme „megméltelyeztetik.”

A súlyosnak tekinthető kifogásokra a m. kir. válas- és közoktatásügyi miniszter, aki egyúttal legkiválóbb történettudóunk, illetékes válasszal nyugtatta meg a parlament aggodalmaskodó felszólalóját. S ez érthető is, hiszen csak professzori kötelezettségem tettem eleget, amikor tudományomat tovább fejlesztettem és nem a régi szalmát csépeltem Erdély ifjusága előtt. Mert ki ne tudná, hogy — mint minden a világon — a történettudomány is folyton fejlődik, folyton változik. Más volt a felvilágosodás történet-szemlélete, más volt a liberalizmusé, más a keresztény-nemzeti „neobarokk” Magyarországé és ismét más lesz, mert másnak kell lennie, a szociális és nemzeti gondolat jegyében megújulófelben levő Magyarország történet-szemlélete. Ha mindig csak a „törté-

gihez” ragaszkodnánk, soha se lehetne „újat” mondani! És éppen a történettudomány az a tudomány, amely a legszorosabban követi a világnézeti változásokat. Furcsa dolog volna, ha éppen Erdélyben, a szabadság klasszikus hazájában és éppen az egyetemen kelleve a tudományt megállítani, mondjuk az 1914. évnél!

Aki figyelemmel követte az utolsó husz-harminc év magyar történettudományának fejlődését nem is egyszer tapasztalhatta, hogy bizonyos pontokon milyen idegesen fogadják a magyar közvélemény a tudományos haladást. Emlékezzünk csak a Székfü Gyula Száműzött Rákóczi-ja által felkavart országos polémiára, vagy a legutóbbi ugynevezett „szellemtörténeti” iskola szárnybontogatására. Akkor is a közhatalmat akarták igénybe venni az új irány elfojtására és akkor is visszhangzott a parlament a honatyák panaszaiktól. Mert jól mondta éppen a napokban Székfü Gyula: „Nálunk mindenkinél van valamely koncepciója”

Karácsonyi készülődés

A karácsonyi előkészületek hangulata és mozgalmassága napról-napra nagyobb erővel terjed a városban. A nagygyűlés már zöld hegyekben és kis fenyőparkokban halmozódik és ékeskedik a karácsonyja, magával hozza a városi élet zajos forgatagába a havasok tiszta nyugalma, üde illatát. Az üzletek nagy forgalmat bonyolítanak le, örvendeleseken nagy forgalmat: a háborús viszonyok hullámai mégsem csoplik fel oly magásra, hogy elsodorják az élet egyik legszebb vígasztalását, a karácsony örömeit. Az emberek ma is megajándékozzák egymást, mint nyugalmásabb időkben. A csomagok, amelyekkel a vásárlók hazatérnek, kevesebb fenyő-üzési cikket s több hasznos és nélkülözhetetlen tárgyat tartalmaznak, mint békés, zavartalanul boldog karácsonyokon, de mégis csak ajándékok ezek, s beviszik a családokba az egymásra-gondolás tudatát, a szeretet melegét.

Nem lehet most tekicsinyelni a háziasszonyok gondját sem. Szorgalmas méhecskékként gyűjölgetnek már hosszabb ideje, hogy az ünnepnapok kalács és a hagyományos sütemények anyagát idejében összehordhassák és a meglévő adottságok mellett is biztosítani tudják a karácsony családi étrendjében azt az emlékedettebb színvonalat, amelyet az ünnep jelentőség- és szépsége megkíván. Természetesen itt nagy igényfokozásokat kény-

történetünkről, mely éppugy szívéhez nőtt, mint kedvenc szivarja vagy fekete-kávéja s egyéb állandósult, napi életének részét kitevő élvezeti cikke. Ha meggyökeresedett történeti feltölgástől eltérőt hall, felüti fejét s elégedetlen lesz.”

De ahogy a szellemtörténet is „beérkezett” s lett általánosan elfogadott magyar történetírói gyakorlat, ugyanugy beérkezik az a koncepció is, amelyiknek egyik hirdetője magam is vagyok s amely koncepció nem egy európai országban máris diadalmasan alakította a multról alkotott „klasszikus” szemléletünket.

Szerintem abban sem láthatni országos botránykövet, hogy könyvemben az 1920-tól 1940-ig tartó küzdelmes korszakot is bemutatam olvasóimnak. Éppen ellenkezőleg: ezáltal segítettem hozzá erdélyi olvasóimat ahhoz, hogy szellemileg is beilleszkedhessenek annak a husz évnek vonalába, amely az egyetemes magyarság fejlődési vonala s amit Gömbös Gyula óta a magyar kormányok következetesen és nyíltan magukénak vallottak és vallanak. S miért ne beszélhetnénk a legutóbbi évek eseményeiről történeti szemzőg alatt, amikor nagy mesterem: Székfü Gyula Három nemzetkéiben is ezt tette s ezt teszi a világ minden egyetemén az ujkori történet professzora!

Baj, ha nem ragaszkodunk a mult megkövesedett hagyományaihoz, de úgy látszik, az is baj, ha ragaszkodunk...
Dr. BARÁTH TIBOR

Elegáns
ÜNNEPI
ajándék

Hameeli
keztüi

Nagyvárad
terakat:
Rákóczi-út 1.

Kislány, ainek játékbabáját az a megtiszteltetés éri, hogy az iskolai ünnepélyen befektetik a bellehemi jászolba...

Elvetődünk az őssi-telepi XI. században, ahol a karácsonyi ünnep előkészítése közben találtak a tantestületet és a gyermekeket. Az egyik teremben valóságos szabó és iparművészeti műhely... A női tanerők jelmezeket készítettek a „Babavásár” című táncos-énekes jelmezhöz s a „Karácsonyi rózsák” című tündérvjátékhoz. A másik teremben Péter Dezső tanító énekpróbát tartott az apróságokkal, akiknek csengő anyaghangja betöltötte az egész iskolát. A másik teremben a kis színjátékokat és a szavakat próbálta Geréb Árpád tanító és Kassay Magda tanítónő, ainek lelkeségében és hozzáértésében az egész ünnepély főrendezőjét lehet sejtetni... Nem is férne el ez az ünnepély az iskola helyiségében: a Katolikus Legényegyletben fogják meglátani, szombat délután 5 órai kezdettel.

Igy közeledik az első, jobbanmondva már a harmadik háborús karácsony.

Ücska kalapját újjá alakítja TÓBIÁS Hlatky Endre-utca 16.

Egyiptom megszakította diplomáciai kapcsolatait Magyarországgal

Mint a Magyar Távirati Iroda jelenté: Az egyiptomi királyi kormány budapesti ügyvivője december 18-án megjelent a magyar királyi külügyminisztériumban és bejelentette, hogy az egyiptomi királyi kormány december 15-én elhatározta, hogy a m. kir. kormánnyal a diplomáciai viszonyt megszakítja.

Papent kihallgatáson fogadta a török külügyminiszter

Zürichből jelentik (Bud. Tud.): A török külügyminiszter fogadta Papen német nagykövetet. Isztanbulból jelentik (NTI): A török hatóságok megállították a tea, ón, és különféle készáruk eladását. A gazdasági minisztérium a közszükségleti cikkek elosztására tervezetet dolgoz ki. (MTI.)

**Magas kamatozás, százezres, milliós nyeresemény —
Vegyél Erdélyi Nyereseménykötvényt!**

TÖRTÉNELMI ÉVFORDULÓK

— A Szent László ünnepek előkészületeinek megindítása alkalmával —

Irta: Széll Sándor dr

Az 1942-re — hármadszori évforduló évére — tervezett Szent László-ünnepek jelentőségét abban látjuk, hogy az a városnak ősi, keresztény jellegéhez való visszatérés kezdete. Jeladás, figyelmeztetés arra, hogy Nagyvárad nem Galiciában van, még csak nem is peceparti Párizs, hanem Szent László városa, ősi püspöki székhely, ősi hagyományok hivatott hordozója. Ezért fogjuk lapunk hasábjain ezt a gondolatot, ezt a célkitűzést minden vonatkozásban munkálni. Jelen cikkünk is ezt a célt szolgálja. (Szerk.)

Az ősök és a hagyományok tisztelése a keleti népeknél a legszebb és legerősebb. A maga nagy fejlődését és nemzetközi sikereit Japán is egyedül és kizárólag az ősök és a nemzeti hagyományok iránti nagy tiszteletből kifejlesztette. Nemzeti öntudatának tulajdonítja.

Keletről jött nép a magyar is, amely itt a Kárpátok medencéjében a népek országútján őseinek és nemzeti hagyományainak tiszteletében nőtt nagygyá. Ezer esztendő történelmében legfontosabb és legszomorúbb korszakaiban is ez a tisztelet tartotta benne a hitet és élniakarást.

Ez az, amit a költő így énekel meg: *A lelkes eljár ősei sirlakához és gyűjt régi fényét új szövegnek.*

A nevezetes évfordulókról való megemlékezés nemcsak a magános (születésnap, házassági évforduló) vagy a falu, város (alapítás, tűzvész, felszabadulás) életében volt mindig nagyjelentőségű, hanem minden magyar nemzedék hazafias kötelességének tartotta, hogy a magyar történelem öröndetes vagy gyászos eseményeinek évfordulójáról megemlékezzék.

„Csak az a nemzet lehet nagygyá — mondotta egy híres államférfi — amelyik tanulni tud történelméből.” Azt szokták ránk mondani, hogy senki sem tud úgy ünnepelni, mint a magyar. Ellenségeink olyan értelmezést igyekeztek adni ennek a mondásnak, mint ha nálunk minden csak a nagy ünneplésben merülne ki. Ez éppen olyan szertelen tuizás, mint a turáni átok rosszakaratú meséje, amit szintén ellenségeink találtak ki és ellenségeink akarnak velünk elhiteitni, hogy ezzel nemzeti összefogásunk és nemzeti erőnk alapjait csiráiban semmisíthessék meg.

Mindeme destruáló állítások dacára is tudjuk és hiszünk abban, hogy ez a nép a nagy eszmékben teljesen egygyé tud olvadni és hatalmasat képes alkotni. A mi ünneplésünkben is nem az ünnep maga a lényeg, hanem a hangsúly azon a nevezetes magyar történelmi eseményen van, amelynek kivételére és megemlékezésére az ünnep csak eszköz.

Alig van nemzet Európában, amelynek olyan mozgalmal és tragikus fordulatokkal teli történelme volna, mint

Legszebb karácsonyi ajándék az óra, egyszer és disztárgy GYENGE-TŐL!

Rákóczi ut 19
Aranyat ezüstöt napi áron veszek

a magyarnak. Böven akad benne öröndetes és talán még bővebben gyászos esemény. Ilyen nehéz és sors-

Szomorú évfordulók

1941 — 700 esztendővel ezelőtt separt végig hazánkon a keleti hor-dák áradata. A mongolvész azóta is legnagyobb nemzeti csapásunkként emlegetjük.

400 esztendővel ezelőtt került az ország egykori székvárosa, Buda török kézre.

Mindkét szomorú évfordulóról a komoly időkhöz mérten, méltóságtaljes komolysággal emlékezett meg a nemzet.

1949 — 100 esztendővel ezelőtt támadt ránk orvul az orosz cári hadse-reg hogy a magyar nemzetet szabadságáért és függetlenségéért vívott élet-halál harcában az osztrák zsarnok által eltaposni segítsen. A tizenhárom aradi vértanu emlékének azóta is minden esztendőben, október 6-án méltóságteljes kegyelettel áldoz a nemzet.

Az elmúlt 1940. évben három ilyen gyászos esemény évfordulójáról kellett megemlékeznünk:

400-ik évfordulója volt annak, hogy augusztus 4-én az utolsó nemzeti király, Szabolcs János meghalt.

20-ik évfordulója volt annak, hogy a gyalázatos u. n. trianoni békeszer-

Öröndünnep — jubileumok

A sors ebben a nehéz korszakban — szomorú események évfordulói mellett — mintegy vigasztalóul, öröndteljes évfordulókat is juttat nekünk és pedig szép számban.

Ezeket az öröndetes évfordulókat mintegy jelképesen vezette be 1935-ban Buda felszabadításának 250. évfordulójára rendezett ünnepek. Olyan nagy volt a lelkesedés, hogy még az utolsó budai török basának is, akit ott koncoltak fel a magyar hajduk Buda falain, emlékművet állítottak. „Buda Ricuperata” felirattal emlékbélyegeg kerültek forgalomba. Restaurálták az egykori esztergomi kapu helyén állott bécsi kaput.

Jelentőségében sokkaltá hatalmasabb volt 1940. évben Szent László királyunk születésének 900. évfordulója.

Szent László a legnépszerűbb magyar király, Európa legelső lovagja Erdély és Várad patrónusa, egyetlen katonaszentünk. Szent László a magyar függetlenségi és birodalmi politika legelső és legklasszikusabb képviselője, aki birodalma határait nyugaton az Adria-tengerig, majd keleten a Fekete-tengerig terjesztette ki. Várad királyi sírja évszázadokig minden igaz magyar zarándokhelye volt. Halálát három évig siratta nemzete. Az erdélyi nép emlékezetében ma is mint a legelső és legnagyobb magyar király él. Szabadulásért a 22 év alatt Hozzá fo-

döntő időkben különösen most kell elzarándokolnunk őseink emlékéhez és most kell emlékeiből, tanításaikból erőt merítenünk az előttünk álló nagy nemzeti feladatok elvégzéséhez.

Talán nem egész véletlen, hogy éppen ez a korszak nyújtja egyrészt a magyar történelem nevezetes évfordulóit. Mintha a gondviselés is állandóan figyelmeztetni akarna nemzeti elhivatottságunk betöltésére. A jubileumok, öröndünnep, mellett gyászos vagy szomorú események évfordulóit is nagy számban érzük meg.

Vessük az emlékezés fáklyájának fényét ezekre az eseményekre és mint az egykori regősök, próbáljunk belőlük eszközt faragni nemzeti öntudatunk fejlesztésére.

zödést velünk aláírtatták.

450-ik évfordulója volt annak, hogy Hunyadi Mátyás, nagy nemzeti királyunk április 6-án meghalt. Birodalmának minden népe meggyászolta és gyászolja még ma is. „Meghalt Mátyás oda az igazság” — mondja a magyar paraszt. Kadar be kraj Matyas kraljival, Onda be kmetic-dobro kmetoval: (Ha visszatér Mátyás kora. Boldog lesz a paraszt sora) — mondja a szlovén paraszt.

Az 1935. évben Rákóczi Ferenc halálának 200-ik évfordulója alkalmából a szomorú évforduló dacára is nagy lelkesedéssel emlékezett meg a nemzet Rákóczi szabadságharcáról. Két év múlva a már olyan régóta nélkülözött szobrát is felavatták a fővárosban. Folytatódott a megemlékezések a felszabadulás után Kassa városában is, ahol nyugvó porai pihennek.

Az 1938. évet Szent István királyunk halálának 900-ik évfordulója alkalmából egészen a nagy király emlékének szentelte a nemzet. Székesfehérvárott fényes ünnepeket rendeztek az ottani jubiláris országgyűlés keretében.

használott és foháskodik meg ma is. Nagy Lajos és Zsigmond királyaink szintén Váradon temetkeztek a szent király lábaihoz. Mindeme tények dacára alig emlékezeti meg róla.

1942 — 750-ik évfordulója lesz ebben az esztendőben annak, hogy Bihar-Váradon június 27-én Szent László a csodatevő király teteme, III. Béla királyunk, két pápai bíboros legátus és az ország nagyjainak jelenlétében felemeltetett, majd szentté avatott. Június 27. Szent László napja ettől kezdve, majd később nagy katonaszentünk emlékére e napon történt az új tisztek felavatása és eskütétele.

600-ik évfordulója annak, hogy Nagy Lajos királyunk (1342-1382.) trónra lépett. Nagy Lajos a Szent-Lászlói birodalmi és függetlenségi hagyományoknak leghűbb ápolója, az egyetlen, akit nemzete a „nagy” jellezővel illet és akinek uralma alatt birodalma határát három tenger mosta. Trónra lépésekor Szent László sírjánál Bihar-Váradon tartott országgyűlést és ott tett fogadalmat Szent László hagyományainak követésére. A magyar nagyság dokumentálására ennél alkalmasabb jubileumot nehezen találhatnánk. Az eddigi nemzedékekben sajnos, kevés érzék volt a nemzet legkiválóbbjainak nagysága iránt, mert pl. a fővárosban sem Szent Lászlónak, sem Nagy Lajosnak, sem pedig Hunyadi Mátyásnak nincsen történelmi

nagyságuknak megfelelő impozáns emlékműve.

Nagyvárad szempontjából még egy harmadik jelentősége is van az 1942. évnek. Ez évben lesz ugyanis 250. évfordulója annak, hogy Várad 32 évi török uralom után ismét magyar kézbe került.

1943 — 500. évfordulója Hunyadi Mátyás nagy nemzeti királyunk születésének, aki Teleki József, a Magyar Tudományos Akadémia nagynevű alapító-elnökének kutatásai, valamint több más jeles történetíró megállapítása szerint 1443 március 27-én hajnali 3 órakor született Kolozsvárott. A budai királyi várpalota homlokzata elé tervezett szobrának ügye több mint 100 esztendeje foglalkoztatja a közvéleményt. A budai Hollós Mátyás Társaság vetette fel a gondolatot, hogy az 500 éves jubileum alkalmából 1943-ban állíttassék fel hatalmas lovasszobra a budai várpalota előtt.

Ugyanebben az esztendőben lesz 300. évfordulója Zrínyi Ilona, a nagy fejedelem Rákóczi Ferenc édesanyja, születésének. — Szent László, Nagy Lajos, Hunyadi Mátyás és Rákóczi Ferenc nemzetünk leghatalmasabb alakjai. Milyen csodás alkalmatosság jubileumokkal kapcsolatban nagy és dícsőséges uralkodásukról és nemzetünk nagyságáról való megemlékezésre.

1945 — Ebben az esztendőben egy még nagyobb jelentőségű évfordulóról emlékezzünk meg. Ekkor lesz ugyanis 1500 esztendeje annak, hogy Ethel, a nagy hűn fejedelem bátyjának, Budának 445-ben bekövetkezett halála után, az egész hűn birodalom felett átvette az egyeduralmat. Ekkor állott Ethel (latinosan Attila) hatama tépőpontján és ekkor volt birodalma legnagyobb kiterjedésű.

Ugyanebben az esztendőben lesz ezer esztendeje annak, hogy Tétény (Tuchum) honfoglaló vezér unokája, a híres erdőevi gyula, 943-ban Bizánca megy és ott felveszi a kereszténységet, valamint a Sztefános (István) nevet. Korábbi neve nyilván Kalotha volt. Visszatérve Erdélybe keresztény püspököket hozott magával és ekkor alapította Kolozsvár és Gyulafehérvár városokat a régi Napoca és Apulum romjain.

A székesfőváros tekintetében is nagy jelentőségű ez az esztendő. Ekkor lesz u. i. 700. évfordulója annak, hogy IV. Béla királyunk a Buda (ma Ó-Buda) melletti Pesthegyen (Montis Pestiensis) új királyi székhelyét (Új-Buda később Nagy-Buda) felépíttette és ezzel tulajdonképpen a magyar főváros mai nagyságának alapjait fektette le.

Az 1956. évben lesz 500 éves évfordulója Hunyadi János nándorféjvári győzelmének, amikor a törököt a magyar birodalom eme fontos déli végvárából (Nándor) kiűzte, amelynek emlékére II. Calixtus pápa a déli harangszót elrendelte. A mai nemzedék már a város ősi magyar Nándor nevét elfelejtette, sőt a Fehérvár nevet is szlávul (Belgrád) vagy szerbül (Beograd) mondja.

Jubileumok megünneplésére több eszköz van: szobor, emlékmű, díszérem, váltópénz, a jubilált fejedelem képe, bélyegsorozat a jubiláns fejedelem vagy város képeivel, szindarabok, handjátékok és operák, történelmi dísművek, népszerű történetek kiadása, középületek, intézmények elnevezése a jubiláns után és közmunkák (hid, kórház, iskola, katonai akadémia, öntözőművek, stb.) létesítése.

A modern kor regőse ezeket az eszközöket használja őseitől ráhagyott örökségként.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 30
 félévre 15, egy óra 2.50 pengő
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

**MEGSZÜNT A POSTAFORGA-
 LOM AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK-
 KAL.** Budapestről jelentik: Mint a
 Magyar Távirati Iroda jelenti, az
 Északamerikai Egyesült Államokkal
 és birtokaival a hadállapot követke-
 zésében a posta-, táviró- és távbeszélő-
 forgalom megszűnt.

**Fontos felhívás Nagyvárad és Bihar
 vármegye kereskedőinek.** Folyó hó
 23-án lezárul az Erdélyi nyeresé-
 mérések jegyzésének határideje. Fel-
 kérjük tehát összes tagjainkat, akik
 eddig még nem tehettek eleget a kö-
 telezettségüknek, szíveskedjenek a hely-
 beli pénzügyhatóságnál kölcsönjegyzést
 eszközölni. A kölcsönjegyzéssel haza-
 fias érzésünkről teszünk bizonyosságot
 és egyben jól kamatozó tőke befektet-
 tést is eszközölünk. A helybeli pénzügy-
 hatóságok a jegyzések megkönnyítése cél-
 jából a legelőzékenyebben állanak az
 érdekeltek rendelkezésére és tudomá-
 sunk szerint messzemenő fizetési ked-
 vezményeket is nyújtanak. A Nagyvá-
 radi Kereskedelmi Csarnok.

**REMÉNYIK SÁNDOR EMLÉKE
 AZ ERDÉLYI IRODALMI TÁR-
 SASÁGBAN.** Kolozsvártól jelentik:
 Az Erdélyi Irodalmi Társaság
 nagyérdekléssel Reményik Sán-
 dor emlékeztet rendezett, amelyet
 Császár Károly dr., tanügyi főtaná-
 ros nyitott meg, majd János And-
 ras esperes mondotta el a székfoga-
 lóját, melyben Reményik Sándor-
 nak a vallásos való viszonyáról
 beszélt. Az értékes székfoglaló után
 Décsy Jenő, a Nemzeti Színház ki-
 tűnő művésze szavalt Reményik-
 verseket. Waller Gyula, a Társaság
 titkára „Születik a vers” címen
 a Reményik-versek keletkezésének
 körülményeit világította meg, majd
 indítványt tett egy Reményik-
 múzeum létesítésére s az elhunyt
 költő házának emléktáblával való
 megjelölésére.

**Alakuló közgyűlést tart a városi köz-
 jelőti szövetkezet.** Nagyvárad város
 polgármestere 44.227-1941. szám alatti
 meghívót adott ki: Nagyvárad város
 közjelőti szövetkezete f. é. december
 hó 20-án délután 6 órakor tartja ala-
 kuló közgyűlést a városháza kista-
 náctermében, amelyre a már beírt
 tagokat ezennel meghívom. Nagyvá-
 rad, 1941. december hó 18-án. Dr. Soós
 István sk., polgármester.

**HETFOIG MEGHOSSZABBÍTO-
 TAK AZ ANTIBOLSEVISTA KI-
 ÁLLÍTÁST.** Budapestről jelentik
 (MOT.): Az antibolsevista kiállítás
 december 22-éig meghosszabbították.

Játékot
 karácsonyi ajándéktárgyat
 legolcsóbban árúsít
D'OR Rákóczi-ut 18. sz.
 Keresztény üzlet.

**MŰSOROS ESTÉLYT RENDEZ
 A HIVATÁSSZERVEZET.** Nagyvá-
 rad. Saját tud. Mint értesülünk, a
 Hivatásszervezet műkedvelő gárdája
 újabb megnövekedésre készül. Decem-
 ber 26-án. Karácsony másodnapján.
 este fél 6 órai kezdettel műsoros tánc-
 estélyt rendeznek a Legényegylet Te-
 leki-utca 9. szám alatti nagytermé-
 ben. Színe kerül a *Csak téged sze-
 retlek* című daljáték. Az előadás jó-
 lékonycélú szolgál és arra ezton is
 felhívjuk városunk keresztény társa-
 dalmának a figyelmét.

**A teljes siker fényében zajlott le a
 Légóltalmi Liga teaestje.** Nagyvárad.
 Saját tud. Csütörtökön tartotta meg
 első teaestjét a nagyváradai Légóltalmi
 Liga női csoportja a Nagyvárad Sport
 Egylettel karöltve, az Ujságitó Otthon
 nagytermében, ahol elegáns közönség
 gyűlt össze. Megjelent Báthory Szűcs
 Sándor tábornok is. A jól sikerült tea-
 estén kilenc órakor légóltalmi negyed-
 óra volt, majd éjfélkor megtartották a
 jótékonycélú légóltalmi tárgysorsjáté-
 kot, amelyen házhoz hoztak sorsolat-
 tak ki.

Jóváhagyta a miniszterium a nagyvárad tisztviselők karácsonyi segélyét

Rendkívül fontos ügyeket intézett el a polgármester
 Budapesten

Nagyvárad. Saját tud. Dr. Soós Ist-
 ván polgármester budapesti utjáról
 hazatérve, a következő felvilágosítást
 adta:

— Utazásom célja kettős volt. Elő-
 ször résztvenni a Városok Kongressz-
 szusán, amelynek december 16-án volt
 a közgyűlése. Azután eljárni mindazon
 fontos városi ügyekben, amelyeknek
 jóváhagyása sürgős volt. A Városok
 Kongresszusának közgyűlése egész sor
 fontos, a városokat érdeklő problémá-
 val foglalkozott. Minket Váradiakat
 érdekel, hogy a Városok Kongresszusa
 egyhangúlag magáévá tette a kö-
 ményseprész üzemelését, amelyre vo-
 natkozólag a szeptember havi közgyű-
 lésünkön kértem Lukács Ödönt, hogy
 tegye magáévá az ügyet. A kongressz-
 szus felirt ez ügyben a kormányhoz,
 hogy adassék meg a városoknak, hogy
 a kéményseprést a városi üzem keré-
 tében gyakorolhassa, s ahol már meg-
 van, azt engedélyezzék. A közgyűlés
 megejtette a tisztújítást is s Nagyvá-
 rad polgármesterét a választmány tag-
 jai közé választotta.

— A különböző miniszteriumokban
 sikeresen intéztem el a várost érdeklő

problémákat. Jóváhagyták a városi
 tisztviselők karácsonyi segélyét, úgy-
 szintén a sertésbiztalítás céljára meg-
 szavazott 1.200.000 és 150.000 pengős fo-
 lyószámla kölcsönt is. Jóváhagyták az
 erdélyi nyeresémmérések jegyzési
 100.000 pengő kölcsönt és az 500.000
 pengős OTI kölcsönből építendő városi
 bérlpalota ügyét. A közellátási minisz-
 terium elvileg jóváhagyta a sertésbiz-
 talítási szerződéseket.

— A miniszterelnökségen javaslatot
 tettem, hogy az antibolsevista kiállítást
 a kormány küldje le Nagyváradra,
 hogy az itteni lakosság és főleg az
 itteni munkásság is okuljon abból. A
 miniszterelnökségen jóindulatulag fo-
 gadták a kérdést és ebben az irány-
 ban előterjesztést fogunk tenni.

— Az iparügyi miniszteriumban vá-
 rosrendezési problémákat tárgyaltunk
 meg. Január 7-én megérkezik város-
 sünkba az iparügyi miniszterium ki-
 küldöttje és utasításokat fogalni e
 tekintetben. Az ügyek elintézésénél
 igen nagy segítséget nyújtott dr. Hlatky
 Endre főispán ur, aki készségesen tá-
 mogatott az ügyek elintézésénél.

Bevezetik a kenyérjegyet

Intézkedett a polgármester a kenyérellátás zavartalan
 biztosításáról

Nagyvárad. Saját tud. A kenyérel-
 osztással kapcsolatos zavarokra vonat-
 kozólag pénteken délelőtt a polgármes-
 ter a következő nyilatkozatot tette la-
 punk munkatársának:

— Értésültem arról, hogy a város
 több pontján ismét megkezdődött a
 kenyérvásárlásoknál a sorbanállás.
 Azonnal utasítottam dr. Kazik István
 aljegyzőt, a közlelmezési hivatal
 vezetőjét, hogy az ügyet tüzetesen
 vizsgálja ki, mivel elegendő liszt áll
 rendelkezésünkre, a pékek megkap-
 ják a kért lisztmennyiséget, tehát
 megfelelő mennyiségű kenyér is kell,
 hogy legyen. Érthetetlen tehát, hogy
 egyes emberek három-nyolc üzletet is

végigjárnak, amíg kenyérhez jutnak.
 A fűszerkereskedőknek is utalunk ki-
 lisztet, hogy a közönség igényeit ki-
 elégíthessék. De, amint hallom, itt is
 visszaélések történnek, mivel egyes
 fűszerkereskedők csak abban az eset-
 ben adnak lisztet, ha a vásárló a
 liszten kívül más háztartási szük-
 ségletét is nála szerzi be. Felkérem
 a közönséget hogy minden ilyen
 esetről azonnal tegyen jelentést s
 ígérem, hogy a legszigorubb megto-
 rálást fogom alkalmazni. Akí nem érti
 meg az idők szavát, nem érdemli,
 hogy kiméltet tanúsítsanak vele
 szemben. A sajnálatos esetről egy-
 levezelőpon értesítsék a polgármes-

Korona filmszínházban
 Péntektől Tóth Ede 100 arannyal kitüntetett színműve.
FALU ROSSZA
 Dajka Margit, Greguss Zoltán, Rózsahelyi Kálmán stb.

**Önként jelentkezett internálásra
 Pless Ferenc filmes.** Budapestről je-
 lentik: A Mai Nap írja: Pless Ferenc
 filmgyártó, akit köröztek és akiről ki-
 derült, hogy eltűnt, most önként je-
 lentkezett a toloncházban. Örízetbevet-
 ték és kihírdették előtte az interná-
 lásról szóló végzést. Felesége ügyében
 a közeli napokban döntenek.

**MEGHALT SINDING. A HIRES
 NORVÉG ZENESZERZŐ** Kopenhá-
 gából jelentik: Christin Sinding, a
 híres norvég zeneszerző Oslóban nyolc-
 vanöt éves korában elhunyt. Sinding
 a lipcei zenekonzervatóriumban ta-
 nult és később is gyakran járt Né-
 metországban. A nagy norvég zene-
 szerző három szimfóniát, egy operát,
 több hangversenydarabot és több
 mint kétszáz dalt és románcot szer-
 zett.

terj hivatal.
 Budapesten szerzett értesüléseim
 szerint január hó első napjaiban beve-
 zetik a kenyérjegyet s akkor meg fog-
 nak szünni ezek az ellátási zavarok,
 amelyek feltétlenül visszaélésekből
 származnak. Tervbe vettem, hogy a
 város lakosságát kerületek és üzletek
 szerint osztom be. A kérdést az illeté-
 kes ügyosztályok már tanulmányoz-
 zák.

Karácsony előtt mindenki megkapja i ényelt cipőjegyét

Nagyvárad. Saját tud. Csütörtökön
 M ó n u s Sándor bevonásával bizott-
 ság vizsgálta felül a cipőtalp és a ci-
 pőigényléseket. A karácsonyi ünnepek-
 re való tekintettel minden igénylőnek
 eleget tettek.

644 karácsonyi csomagot küldenek katonáinknak Nagyszalontáról és kör- nyékéről.

Nagyszalontáról jelentik: A
 nagyszalontai járás áldozatos közön-
 sége a szovjet harctereknek küldő ma-
 gyar katonák részére — Hollósy Ist-
 van főszolgabíró kezdeményezésére —
 644 karácsonyi ajándék-csomagot ké-
 szített. Minden csomag tartalmazott:
 egy meleg kötött sálát, cigarettát, édes
 sütemény és sok-sok más figyelmes
 apróságot, — aminek egy katona örül-
 het. E csomagokat a Vöröskereszt Egy-
 let utján küldték el. Az ajándékozás-
 ban résztvettek: Kőtegyán község 37
 Madarász 45, Marciháza 25, Méhkerék
 43, Okány 150, Sarkad 230, Sarkadke-
 resztur 39, Ujszalonta 18, Főszolgabi-
 ró hivatal 7, összesen 644 szeretetso-
 maggal.

**TIZMILLIÓ HADIFOGOLY-LEVE-
 LET KÖZVETÍTETT A GENFI VÖ-
 RÖS KERESZT.** Genfből jelenti a
 Bud. Tud. A nemzetközi Vöröské-
 reszt genfi hadifogoly központra,
 amely a fogságba esett katonák leve-
 lészeit bonyolította le, a napokban
 küldte el a tizmilliomodik levelet.
 Ezt a levelező központot 1939-ben lé-
 tesítették.

**„A magyarság helye az új Európá-
 ban.”** Nagyvárad. Saját tud. Pénteken
 este 6 órakor tartja meg „a magyarság
 helye az új Európában” címmel elő-
 adását Alföldy Lajos a nemzetpoli-
 tikai szolgálat igazgatója a városháza
 nagytermében. A Nemzetpolitikai szol-
 gálat ezévi első előadását dr. Soós Ist-
 ván polgármester nyitja meg és dr.
 Hlatky Endre főispán fogja méltatni
 a nemzetpolitikai szolgálat jelentősé-
 gét. Az érdekes előadás iránt város-
 zerte nagy érdeklődés mutatkozik.

— Szűcs László és Kolthay Aranka
 ünneplése. Csütörtökön este Lehar Ci-
 gányzenei műve operettjét újította
 fel a Szigligeti színház. Meglepően ke-
 vésszámu közönség gyűlt össze erre az
 estére, de ez a kicsi hallgatóság forró
 ünneplésben részesítette egy a vendég-
 szereplő Szűcs Lászlót, mint Kolthay
 Arankát, aki betegsége után először
 lépett a közönség elé.

Felhívja a Baross Női Tábor a női-
 szalonokat hogy a január 11-iki divat-
 bemutatóra legkésőbb december 22-ig
 jelentsék be milyen és mennyi ruhák-
 kal vesznek részt. Baross Női Tábor
 elnöksége.

Férfikalap különlegességek Szántay-nál Bazár épület Kalap tisztítás, vasalás gyárilag

RÁDIÓ

VASARNAP, DECEMBER 21.

- 8.00 Szózat. Hanglemezek.
8.45 Hírek.
9.00 Görög katolikus egyházi ének és szentbeszéd a budai Szent Flórián plébániatemplomból. A szentbeszédet mise közben dr. Szántay András mondja.
10.00 Egyházi ének és szentbeszéd a Budavári Koronázó Főtemplomból. A szentbeszédet P. Badalik Bertalan mondja.
11.15 Evangélikus istentisztelet a bécsi-kaputéri templomból. Igét hirdeti Szabó József győri lelkész.
12.15 Levante-féltóra.
12.20 Időjelzés, vizállásjelentés.
12.45 Beszkárti zenekar.
13.45 Hírek.
14.00 Hanglemezek.
15.00 A Földművelésügyi Minisztérium rádióelőadássorozata.
15.45 Szórakoztató zene.
16.15 A gyorshadtest vitézei beszélnek harci élményeikről.
16.40 A csillag a jászol előtt. Hankiss János dr. előadása.
17.00 Hírek szlovák és ruszin nyelven.
17.20 Szalonötös.
17.50 Mikszáth Kálmán elbeszélése.
18.15 Chappy tánczenekara.
19.00 Hírek magyar, német és román nyelven.
19.20 Matild hercegnő.
20.00 Olasz katonazene.
20.30 Hangképek a vasárnap sportjáról. Utána: Sporteredmények.
20.55 Nagy Izabella és Orbán Sándor magyar nótákat énekel, kíséri Oláh Kálmán cigányzenekara.
21.40 Hírek.
22.10 A milánói Scala zenekara.
22.20 Karolina vagy egy szerencsés flótás. Komédia egy játékban.
23.00 Hírek német, olasz, angol, francia és finn nyelven.
23.25 Rác Béla cigányzenekara.
24.00 Hírek.

HÉTFŐ, DECEMBER 22.

- 6.40 Ebresztő. Torna.
7.00 Hírek — Közlemények — Étrend — Hanglemezek.
10.00 Hírek.
10.15 Szórakoztató hanglemezek.
10.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
11.20 Hanglemezek.
11.40 Báró Kemény Zsigmond. Irta: dr. Börsy Julia. Felolvasás.
12.00 Harangszó. Fohász. Himnusz.
12.10 Farkas Sándor cigányzenekara.
12.40 Hírek.
13.20 Időjelzés, vizállásjelentés.
13.30 A Jászol nádor 2. bennvételéről beszéd zenekara.
14.30 Hírek.
14.45 Műsorismertetés.
15.00 Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.
15.20 Hanglemezek.
15.15 Ruszin hallgatónaknak.
16.45 Időjelzés, hírek.
17.00 Hírek szlovák és ruszin nyelven.
17.15 A Közellátási Szolgálat közleménye.
17.35 Rádiózenekar.
18.00 A budapesti női divat Párizs nélkül. A Budapesti Nemzetközi Vásár előadása.
18.30 Egy világrekord története. Csapár András előadása.
18.45 Tasnády László dr. magyar nótákat zongorázik.
19.00 Hírek magyar, német és román nyelven.
19.20 Aba-Novák Vilmos emlékezete.
19.45 Tornyi Aranka dalokat énekel.
20.00 Hogyan üzenhetünk honvédeinknek rádióon Szovjet-földre? Salacz Tibor előadása.
20.10 Operaházi zenekar.
20.55 Magyarország és a Csendesóceáni háború. Barabás Endre előadása.
21.40 Hírek.
22.10 Hanglemezek.
23.00 Hírek német, olasz, angol, francia és finn nyelven.
23.25 Hinczy László tánczenekara.
24.00 Hírek.

KEDD, DECEMBER 23.

- 6.40 Ebresztő. Torna.
7.00 Hírek — Közlemények — Étrend — Hanglemezek.
10.00 Hírek.
10.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
10.15 Szórakoztató zene.
11.20 Hanglemezek.
11.40 Divattudósítás. Felolvasás.
12.00 Harangszó. Fohász. Himnusz.
12.10 Rendőrzenekar.
12.40 Hírek.
13.20 Időjelzés, vizállásjelentés.
13.30 Kiss Ferenc szonzenekara.
14.30 Hírek.
14.45 Műsorismertetés.
15.00 Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.
15.20 Hanglemezek.
15.40 A Magyar Ifjusági Vöröskereszt harctéri szeretetajándékai. Dr. Sörös Miklósné előadása.
16.40 Gyermekdelután.

- 16.45 Időjelzés, hírek.
17.00 Hírek szlovák és ruszin nyelven.
17.15 Malcsiner Béla jazz-zongoraszómai.
17.35 Magyar költők szépprózája.
18.30 Együtt a háromszínű zászló alatt. A magyar és olasz rádióegyüttes katonacstije. Közvetítés Budapest-ről és Rómából. Hangfelvételei.
19.00 Hírek magyar, német és román nyelven.
19.20 A gyermek. Karácsonyi misztérium három felvonásban.
20.55 Külügyi negyedóra.
21.10 Közvetítés a Magyar Művelődés Házából. A december 21-iki előadás hangfelvétele. Bajazzók.
21.40 Hírek.
22.05 Leoncavallo: Bajazzók c. dalművének II. felvonása. Hangfelvétel.
23.00 Hírek német, olasz, angol, francia és finn nyelven.
23.25 Magyar nóták hanglemezzel.
24.00 Hírek.

Mit tettünk eddig Erdély egészségügyéért

Az 1940 őszén visszacsatolt keleti és erdélyi országrészeket közegegyesítő szempontról a magyar közigazgatás elhanyagolt viszonyokat talált. Csecsemőhalálozás terén Románia egész Európában vezető szerepet töltött be, tuberkulózis-halálozása pedig országos átlagban lényegesen magasabb volt, mint hazánkban. Igen magas a vérbajjal fertőzött lakosság arányszáma is. Ha ehhez hozzávesszük, hogy a vízellátás problémájával egyáltalán nem foglalkoztak, fogalmat alkothattunk arról, hogy mily sok tennivaló várt a visszacsatolás után a hatóságokra ezen országrész közegészségügyi állapotának javítására.

A legszükségesebb hiányok pótlásáról már a katonai közigazgatás gondoskodott, majd annak megszűnte után a belügyminiszter az erdélyi tuberkulózis elleni küzdelem megindítására 21 állami tüdőbetegrendező intézetet létesített. Az intézetek felállítására és felszerelésére az elmúlt esztendőben több, mint 250 ezer pengőt fordítottunk. A szakgondozás hatáso-

sabbátételére és az igen magas csecsemőhalálozás leküzdésére az elmúlt évben a visszacsatolt keleti és erdélyi országrészen 38 általános egészségvédelmi szolgálatot is szerveztünk.

A fertőző betegségekkel kapcsolatosan egészen speciális problémája Erdélynek a kiütéses tifusz. Az összes erdélyi járáások részére fertőtlenítő egészségőrök alkalmazását engedélyeztük és el kívánjuk látni az összes járáásokat mozgó gőzfertőtlenítő gépekkel. Gyártási nehézségek miatt eddig csak 30 darab új gépet küldtünk ki s e célra együttesen több, mint 200 000 pengőt fordítottunk. Kórosvártott és Szatmárnémetiben két maláriavizsgáló állomásunk már megkezdte munkáját. Három laboratórium vizsgálati állomást létesítettünk a fertőző betegségek elleni hathatósabb védekezés céljából. A vízellátás javítására is megindult a kutató munka: a kútak vizének kataszterbevétele, új kútak helyének kijelölése. Más egyes helyeken is vannak kútfúrások.

SZÍNHÁZ

Színházi iroda közleményei:

— **Sárgarigófészek.** Pénteken premierbérletben mutatja be a színház Erdélyi Mihály nagyszerű operettjét, a Sárgarigófészeket. A darabra vadonatúj díszletek készültek és ragyogó ruhák. Radnóthy Éva, Jurik Julcsi, Soly-mossy, Tanay, Kozma és Bakos játszószák a főszerepeket. Szombaton este és vasárnap este is a Sárgarigófészek van műsoron. Mindhárom estére a kedvezményes szelvények érvényesek.

— **János vitéz olcsó helyárral** megy vasárnap délután Radnóthy Évával, Kolthay Arankával, Bartók Juliával, Dollyvel és Bakossal a főszerepekben.

— **Kék Duna, a gyönyörű muzsikájú** Strauss operett megy hétfőn a Néművelési előadások sorozatában.

— **Három huszár** a címe a színház karácsonyi operettjónakának. Fényes kiállítás. Nagyszerű táncok. Ragyogó új díszletek. Bemutató: kedden, 23-án.

— **Az ünnepek alatt** 3-3 előadás

lesz a színházban. Színre kerül a Három huszár, Bukaresti kaland és a Gyertyafénytel.

Oszinte muzikailika

Balalajka

— A Belvárosi moziban —

Az egykori cári birodalom gondatlan napjainak vidám, dalos romantikája keveredik ebben a filmben a vörös forradalom minden megszenteltetésével, összeromboló pusztításával s az emigráns fehér-oroszok keserű életével. Az izgalmas háttérben szövedik finoman keresztül az orosz főherceg és forradalmár énekesnő szerelmi regénye. Ha a film meséjén át is út egy kissé az amerikai tájékozatlanság — a grandiózus rendezés, a már világhírűvé vált ének-, tánc- és zenekari betétek kiemelik a Balalajkát az átlagfilmek sorából. (My.)

Válaszúton

— A Casino-moziban —

A Válaszúton című amerikai filmet mutatta be csütörtök este a Casino-filmszínház. Külön érdekessége a darabnak, hogy magyar jelenettel kezdődik és magyar színészek is játszanak benne. Egy fiatal naív kislány szerelmi csalódása a darab tárgya, ami annál fájdalmasabb számára, mert saját édesanyja az elcsúszta. De csak az utolsó jelenetek vesznek ilyen drámai fordulatot, különben az egész darab tele van mulatságos vígjátéki fordulatokkal. A közönség nagy tetszéssel fogadta a filmet.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Öltözködni jól és olcsón csak Molnár használt ferfiruha üzletéből lehet. — Bémer-tér 1. (udvarban). Magas árakat fizetek használt ruhákért. 810

Aranyat, briliáns, ezüstöt magas áron veszek. Orát, akszert javítok. Gyenge István ékszerész. Rakóczi-ut 19.

Központban bérház azonnal eladó, 60 ezer pengőért és több kisebb-nagyobb házak, szőlők, telkek. Tatiné, Szilágyi-ut 12. 812

Briliánsért, régi ékszerért magas arat fizetek. Tarján ékszerész, Rakóczi-ut 8. (Széchenyivel szemben).

Eladó tizkötetes Magyar Nemzet Története. Csáky-u. 62, ajtó 7. 806

Korcsolyát, kerékpárt, varrógépet veszek bármilyen állapotban magas áron. Nikkelezés, köszörelés, csere. Kiss Béláné műszaki üzlet, Mussolini-tér 10. 817

Korcsolya homorú élezés, zippzár javítás. Szilágyi Dezső-u. 6. Singer műszerésznel. 790

Hűlőpótló

Kitűnő házikoszt olcsón kapható, — Mátyás étterem, Szilágyi Dezső-u. 5. 840

Tartós és szép Dauert készít garanciával Szilvási fodrász, Kapucinus-u. 5. szám. 811

Tisztviselő abonoma ebéd, vacsora olcsón Mátyás étteremben, Szilágyi D. utca 5. 835

Szántóföld 29 kat. hold, Váradi 10 percre bérbeadó, hoidankint 2 maza buzaért Váradszőlős Rakóczi-ut 1. 802

Állási nyec

A ROSENTHAL, herendi, stb. porcelángyárak nevében készletekkel, kristályokkal hálózó ügynőkök pontos címért és részletes adatokért megfelelő jutalmat adunk. Cím a kiadóban. 813

Keresztény, intelligens elárúsítónő felvétetik a Musicában, Rakóczi-ut 11. 814

KIADÓTULAJDONOS:
SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

Fő- és felelősszerkesztő: Felelős kiadó:
Dr. Paál Árpád Dr. Scheffler Ferenc
Szent László-nyomda Rt.
17420011

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén. Nagyváradi, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.